

B.3 EUROPOS MOKYKLŲ INSPEKTORIAI

DALYKINĖ RODYKLĖ

3.1 EUROPOS MOKYKLŲ INSPEKTORIŲ PAREIGOS

1. Bendros pareigos
2. Individualių inspektorių pareigos
3. Inspektorių Tarybų pareigos
4. Pareigos, susijusios su Europos Bakalaureatu

3.2 ORGANIZACINIAI PROCEDŪRINIAI VEIKSMAI

1. Individualiems inspektoriams
2. Inspektorių Tarybai

3.3 DARBO SĄLYGOS INSPEKTORIAMS

3.4 REGLAMENTAS DĖL KELIŲ IR PRAGYVENIMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO

3.5 PEDAGOGINIŲ KOMITETŲ POSĖDŽIŲ ORGANIZAVIMAS

3.6 INFORMACIJOS RIBŲ NUSTATYMAS INSPEKTORIAMS

B.3 EUROPOS MOKYKLŲ INSPEKTORIAI : PAREIGOS, DARBO ORGANIZAVIMAS IR SĄLYGOS¹

3.1 EUROPOS MOKYKLŲ INSPEKTORIŲ PAREIGOS

1. Bendros pareigos

1. užtikrinti dėstymo ir mokymo kokybę mokyklose;
2. derinti ir koordinuoti mokymo programų organizavimą siekiant palengvinti praktinės patirties įsisavinimą mokyklose ir įvairių dalykų atžvilgiu;
3. aprūpinti vertinimui skirtomis priemonėmis siekiant užtikrinti ypač Europos Bakalaureato kokybę ir tikėtinumą;
4. teikti konsultacijas ir pagalbą pedagoginiais klausimais direktoriams, mokytojams, tėvams ir mokiniams;
5. siūlyti Valdytojų Tarybai priemones pedagoginių ir administracinių struktūrų priežiūrai bei vystymui, o taip pat kontroliuoti Tarybos sprendimų įgyvendinimą;
6. užtikrinti kontaktus tarp Europos Mokyklų ir nacionalinių švietimo sistemų.

2. Individualių inspektorių pareigos

(pagal 1994 m. Konvencijos, apibrėžiančios Europos Mokyklų Statutą, 18 straipsnį)

1. Priklausomai nuo valstybių narių praktinės patirties, inspektoriai gali labai gerai užtikrinti kokybę mokyklose, jeigu nacionalinė valdžia juos įtraukia į komandiruočių mokytojų skyrimo procedūrą. Skiriant vietoje įdarbintus mokytojus direktorius turi konsultuotis su inspektoriais, kol bus galutinai patvirtintas šių mokytojų skyrimas.
2. Inspektoriai garantuoja kokybę, atlikdami mokymo ir mokytojų kontrolę, o taip pat tikrindami mokymo kokybę ir mokinių žinių lygį. Jie kontroliuoja nacionalinės valdžios paskirtus mokytojus; remdamiesi atlikta kontrole, jie turi ruošti pranešimus apie mokytojus kiekvienos darbo sutarties pabaigoje. Be to, kartu su kitais inspektoriais jie organizuoja bendrus vizitus arba dalyvauja grupiniuose vizituose siekiant patikrinti tam tikro dalyko dėstymą, o taip pat mokyklinio gyvenimo aspektus, pvz. kelių dėstomų dalykų koordinaciją arba mokyklos valdymą.
3. Inspekcija skatina mokyklų ir mokytojų asmeninį vertinimą. Šiuo atveju inspektoriai turi užtikrinti tinkamas priemones ir struktūrą; be to, inspekcijos pabaigoje jie privalo siūlyti paramą mokytojams ir direktoriams siekiant skatinti jų tobulinimąsi.
4. Inspektoriai privalo teikti konsultacijas naujai paskirtiems mokytojams ir užtikrinti pastoviai rengiamus kvalifikacijos kėlimo kursus įvairių disciplinų mokytojams.

¹ Šis tekstas pakeičia dokumentą 77-D-66 „Inspektorių Tarybų procedūriniai veiksmai“

3. Inspektorių Tarybos pareigos

(pagal 1994 m. Konvencijos, apibrėžiančios Europos Mokyklų Statutą, 17 straipsnį)

Inspektorių Tarybų ir inspektorių, priklausančių Inspektorių Taryboms, pareigos gali būti apibrėžtos šitaip :

1. užtikrinti kokybę tinkamai koordinuojant kvalifikacijos kėlimo kursus mokytojams, vykdant grupines inspekcijas, kurios palengvina individualių inspektorių darbą, atliekant įvertinimą, kuris padėtų gerinti dėstymo kokybę ir kelti mokinių žinių lygį;
2. Tarybos turi skirti inspektorius, kurie privalo dalyvauti direktorių ir direktorių pavaduotojų skyrimo ir jų darbo vertinimo procedūrose, o taip pat mokyklų valdymo procese;
3. garantuoti studijų efektyvią koordinaciją ir kontrolę visų dėstomų dalykų atžvilgiu, kai Inspektorių Tarybos nariai teikia specifinius patarimus arba kai reikiamu atveju būtina pasinaudoti nepriklausomų specialistų konsultacijomis. Siekiant palengvinti koordinaciją, gali būti steigiami pakomitečiai, pvz. IKT paslaugoms;
4. inspektoriai privalo naudoti inspekcijos metu įgytas žinias, siekdami perduoti naudingą patirtį ir skatinti derinimą tarp kalbų sekcijų. Viduriniame cikle jie privalo ruošti ir pastoviai atnaujinti mokymo programas kiekvienam dėstomam dalykui, reikiamu atveju pasinaudodami mokytojų kompetencijomis. Darželyje mokykloje ir pradiniam cikle turi būti vykdoma grupinė kontrolė tokiems dalykams, kaip pamokoms apie Europą; be to, turi būti sudarytos mokymo programos bendriems dalykams;
5. nagrinėti disciplinos klausimus remiantis Europos Mokyklų Komandiruoju Darbuotojų Statutu ir teikti bendrą arba specifinę orientacinę informaciją pedagoginiais arba administraciniais klausimais, o taip pat užtikrinti leidžiamų dokumentų kalbinį tikslumą;
6. naudotis inspekcijos metu nustatytais faktais siekiant siūlyti taisykles mokymo programoms ir mokyklų administracinei organizacijai, ir jas pateikti Valdytojų Tarybai;
7. ypatingais atvejais steigti darbo grupes, kurioms įgaliojimus turi suteikti Valdytojų Taryba; šios grupės privalo nagrinėti bet kokius klausimus, kuriuos joms perduoda Valdytojų Taryba;
8. inspektoriai, atlikdami kontrolę, vizitus ir studijuodami mokyklų pateiktus dokumentus, kontroliuoja Valdytojų Tarybos sprendimų praktinį taikymą. Ši informacija yra naudinga Inspektorių Taryboms ruošiant pasiūlymus. Inspektoriai, siūlydami ir tvirtindami pataisas Europos Mokyklų mokymo programose, privalo būti susipažinę su paskutiniaisiais įvykiais švietimo sistemoje ir mokyklų, universitetų arba darbuotojų poreikiais.

4. Pareigos, susijusios su Europos Bakalaureatu

Vidurinio ciklo Inspektorių Taryba kontroliuoja reglamentinių nuostatų, susijusių su Europos Bakalaureatu, taikymą ir nagrinėja pasiūlymus dėl pataisų; ji studijuoja įvairius specialius atleidimus ir skundus; ji įvertina egzamino bendrą vedimą. Pagal Statuto, kuriame yra pateiktas Reglamentas apie Europos Bakalaureatą, priedo 6 straipsnį, Europos Bakalaureato egzaminų pirmininkas privalo būti aukštojo mokslo dėstytojas, kuriam turi padėti inspektoriai, atlikdami pirmininko pavaduotojų pareigas.

Inspektorių Tarybos pirmininkas, vykdydamas patarėjo pareigą, turi lydėti Europos Bakalaureato pirmininką vizitų metu po mokyklas egzaminų sesijos laikotarpiu.

Inspektoriai užtikrina Bakalaureato egzaminų kokybę įvairiais būdais :

1. Iki egzaminų sesijos jie :

- **atrenka specialistus ir egzaminatorius.** Ši atranka turi vykti valstybės narėse; VTAB (Valdytojų Tarybos Atstovo Biuras) turi užtikrinti koordinaciją. Biuras dalyvauja atrenkant tinkamai kvalifikuotus specialistus ir egzaminatorius;
- **koordinuoja klausimų parinkimą ir egzaminų temas,** už kurias jie yra atsakingi padedant specialistams. Jie turi pateikti egzamino iš kiekvieno dalyko arba alternatyvaus dalyko turinį viena bendra kalba. Be to, jie privalo pateikti balų žymėjimo schemą ir vertinimo lenteles. VTAB yra atsakingas už kiekvieno egzamino užduočių išleidimą sutarta forma bei turiniu, reikiamu atveju, pasinaudojant valstybių narių pagalba. Tai apima paramą posėdžių metu, egzaminų užduočių spausdinimą, jų peržiūrėjimą, taisymą, vertimą, galimybę gauti kokybiškus grafikus ir užsitikrinti tikslumą, aiškumą bei įskaitomumą spausdinant galutinių užduočių lapus. Inspektoriai yra įpareigoti atlikti galutinį patikrinimą ir pasirašyti užsakymą dėl kiekvieno egzamino užduočių lapo. Jie turi pateikti egzaminų užduočių lapus Bakalaureato egzaminų pirmininkui slaptos sesijos metu.

2. Egzaminų sesijos metu jie :

- **atstovauja pirmininką aiškinant reglamentines nuostatas problemų atvejais,** pvz. mokinio liga, pavėlavimas į egzaminą ir t. t. (Europos Mokyklų Bakalaureato Taikymo Taisyklių 5.2 straipsnis). Jeigu inspektoriaus pagrindines pareigas užima nacionalinio pobūdžio darbas, ir dėl to jo nebūna mokykloje, mokyklos direktorius turi būti įgaliotas atlikti inspektoriaus pareigas. Prasidėjus egzaminų sesijai mokyklose, inspektoriai privalo turėti galimybę bet kokių momentu gauti konsultacijas iš VTAB.

3. Bakalaureato egzaminų raštu metu jie :

- **kontroliuoja administracinius susitarimus** – prižiūri vokų su egzaminų užduotimis atidarymą kiekvieno egzamino pradžioje; reikiamu atveju inspektorius turi užmegzti kontaktą arba kreiptis į inspektorių, atsakingą už dėstomą dalyką; tikrinti priemones ir susitarimus egzaminų pradžioje ir pabaigoje, stebėti egzaminų eigą, o taip pat naudojimąsi skaičiavimo mašinomis ir kt. priemonėmis (6.3.5/6/7/8/9). Šiam darbui būtina užtikrinti mažiausiai po vieną inspektorių kiekvienoje mokykloje Bakalaureato egzaminų raštu pirmąsias dvi dienas siekiant garantuoti visų susitarimų ir naudojamų priemonių tinkamą lygį. Tolimesnis inspektorių dalyvavimas visą dieną nėra būtinas, tačiau didelėje mokykloje, kuriai yra skirtas daugiau negu vienas inspektorius, minėti inspektoriai privalo koordinuoti buvimo laiką ir užtikrinti maksimalų dalyvavimą. Nauji inspektoriai turi būti paskirti kartu su patyrusiais inspektoriais;
- **prisiima dalyko specialisto pareigas,** susijusias su egzaminų užduotimis, už kurias jie atsako. Tai reiškia, kad turi būti užtikrintas greitas kontaktas telefonu arba faksu su inspektoriais per egzaminus, už kuriuos atsako inspektoriai. Jeigu išskyla klausimų, jie privalo pateikti atitinkamo egzamino užduočių kopiją

visomis būtinomis kalbomis, o taip pat mokymo programą, kuria remiasi šis egzaminas. Paprastai, egzaminų užduočių turinys neturi būti keičiamas prieš pat egzamino pradžią arba jo metu. Gali būti atsižvelgta į mokytojų pareikštas pastabas, kurios vėliau turi būti pridėtos gavus inspektoriaus sutikimą; pastarasis privalo perduoti šiuos sprendimus nepriklausomiems egzaminatoriams;

- **nustato normas egzaminų raštu užduočių vertinimui** pagal 6.3.10 straipsnyje apibrėžtą procedūrą. Inspektoriai, naudodami egzaminų užduočių pavyzdžius, gali organizuoti bandomąjį vertinimą, kurį turi atlikti nepriklausomi egzaminatoriai, siekiant bendrai susitarti ir apibrėžti kriterijus, kurie bus naudojami vertinant tikrų egzaminų užduotis. Šiam darbui yra būtinas inspektorių dalyvavimas atliekant taisymus ir vertinimus iš dalykų, už kuriuos jie yra atsakingi. Jų dalyvavimas užtikrina vertinimo procedūros nuoseklumą. VTAB pagalba yra reikalinga koordinuojant darbą ir teikiant kanceliarinę pagalbą tam tikrais klausimais.

4. Bakalaureato egzaminų žodžiu metu jie :

- **tikrina administracinius susitarimus** egzaminų žodžiu metu, kontroliuoja egzaminų vedimą ir dalyvauja atrenkant užduotis egzaminams žodžiu įvairių kalbų sekcijose. Inspektorių dalyvavimas visą darbo dieną nėra būtinas, nors pageidautina; būtina užtikrinti inspektorių dalyvavimą bent pusę darbo dienos. Inspektorius privalo žinoti ne tik bendrąsias nuostatas ir susitarimus (6.4.1-5 straipsniai), bet taip pat ir specifines sąlygas dėl dalykų atrankos.

5. Dalyvauja svarstymuose ir rezultatų paskelbime :

- tai reiškia pirmininkavimą egzaminuotojų komisijai **svarstymų metu** (7.1-4 straipsniai) ir dalyvavimą **rezultatų skelbimo metu**. Dažnai tai siejasi su prašymu inspektoriumi pateikti apibendrinimus. Inspektorius turi dalyvauti šiuose procesuose.

6. Po egzaminų jie :

- **tinkamai apsvarsto vėlesnius egzaminus ir skundus** – turi būti organizuoti alternatyvūs egzaminai, jeigu dėl tam tikrų priežasčių mokiniai privalo laukti arba perlaikyti egzaminus. Pirmiausia skundai turi būti pateikti VTAB, kuris privalo juos perduoti inspektoriumi, atsakingam už atitinkamą dalyką; vėliau šie skundai turi būti perduoti Inspektorių Tarybų tolimesniems svarstymams;
- **tinkamai apsvarsto ir įvertina** priemones, kurių ėmėsi mokyklos, ir egzaminų užduočių kokybę, o taip pat taisymą ir vertinimą. Tai reiškia diskusijas su mokyklų direktoriais, mokytojais ir egzaminuotojais; jeigu tai siejasi su bendrais klausimais, diskusijos vyksta su Inspektorių Taryba. Siekiant apibendrinti egzaminuotojų pranešimus ir skubiai juos perduoti kartu su svarbiais statistiniais duomenimis inspektoriams ir mokykloms, yra būtina VTAB parama.

3.2 ORGANIZACINIAI PROCEDŪRINIAI VEIKSMAI

1. Individualiems inspektoriams

Inspektoriai turi teisę lankytis bet kurioje klasėje, nepriklausomai nuo mokytojo tautybės, iš anksto neinformuodami direktoriaus arba mokytojo apie vizitą. Tačiau paprastai jie praneša direktoriui bei mokytojui apie ketinimą atlikti inspekciją arba apie vizitą. Tam tikrais atvejais jie gali lankytis mokyklos klasėse, už kurias jie nėra tiesiogiai atsakingi. Jie turi teisę peržiūrėti mokytojų vedamus užrašus ir bet kokius kitus dokumentus, susijusius su dėstymo ir mokymo kokybe. Jeigu jie privalo pateikti pastabas apie mokytoją, esantį kitos tautybės, negu jie patys, tokiu atveju jie turi informuoti apie tai tos pačios tautybės, kaip ir minėtas mokytojas, inspektorius. Inspektoriai gali kviesti savo tautybės specialius inspektorius, kurie juos lydi atliekant specifines užduotis; šiam tikslui būtina informuoti direktorių.

2. Inspektorių Tarybai

1. Kiekvienai Tarybai turi pirmininkauti inspektorius, esantis tos pačios tautybės, kaip ir Valdytojų Tarybos pirmininkas.
2. Inspektorių Tarybos posėdžiams siūlomi darbotvarkių projektai yra ruošiami kartu su pirmininku ir Generaliniu Sekretoriumi. Projektų tekstai turi būti išdalinti nariams mažiausiai penkiolika dienų iki posėdžio siūlomos datos. Dviejų trečdalių balsų dauguma nariai gali nuspręsti taisyti arba papildyti posėdžių darbotvarkių projektus.
3. Bet koks balsavimas Inspektorių Tarybos posėdžiuose turi vykti dviejų trečdalių dalyvaujančių narių balsų dauguma su sąlyga, jeigu kvorumą sudaro narių bendro skaičiaus pusė.
4. Generalinis Sekretorius ir/arba jo pavaduotojas privalo dalyvauti Inspektorių Tarybų posėdžiuose stebėtojo teisėmis. Jie gali pareikšti pastabas, kurios jų pageidavimu gali būti įtrauktos į posėdžio protokolą.
5. VTAB turi būti atsakingas už bet kokį sekretoriato darbą, susijusį su posėdžiais.
6. Kiti asmenys, pvz. direktoriai, AFK (Administracijos ir Finansinio Komiteto) nariai, specialistai ir t. t. gali būti kviečiami dalyvauti Inspektorių Tarybos posėdžiuose stebėtojų teisėmis.
7. Inspektorių Tarybos nariai turi būti kviečiami dalyvauti Valdytojų Tarybos sausio mėnesio posėdyje, kuriame yra svarstomi pedagoginiai klausimai. Pradinio ir vidurinio ciklo Inspektorių Tarybų pirmininkai turi būti kviečiami dalyvauti spalio ir balandžio mėnesių posėdžiuose. Remiantis delegacijų vadovų prašymu individualūs inspektoriai gali būti kviečiami į spalio mėnesio posėdį. Be to, jie gali dalyvauti posėdžiuose, jeigu yra tiesiogiai susiję su vienu iš darbotvarkės punktu, arba prašant tam tikros delegacijos vadovui.

3.3 DARBO SĄLYGOS INSPEKTORIAMS

a) Skirimas :

1. Kiekvienai valstybei narei atstovauja po vieną kiekvienos Inspektorių Tarybos narį. Valdytojų Taryba skiria kiekvieną narį suinteresuotos valstybės narės pasiūlymu pagal Statuto 16 straipsnį.
Tarybos trukmė nėra apibrėžta, tačiau paprastai ji neturi būti trumpesnė negu penki metai.
2. Nors inspektoriai yra aukštos kvalifikacijos švietimo specialistai, jie privalo sugebėti suprasti ir bendrauti kitomis kalbomis, išskyrus gimtąją kalbą. Narių skyrimo į vidurinio ciklo Inspektorių Tarybą metu valstybės narės turi būti ypatingai dėmesingos kompetencijų iš įvairių dalykų pusiausvyros užtikrinimui.

b) Laiko skyrimas :

Nėra nustatyta, kiek laiko inspektorius turi skirti darbui su Europos Mokyklomis. Tačiau būtina skirti mažiausiai 40% laiko pareigų pagal užimamą postą vykdymui.

c) Kompensacijos skyrimas :

Kai inspektoriai dalyvauja Inspektorių Tarybų, Valdytojų Tarybos arba bet kokios darbo grupės arba pakomitchio posėdžiuose arba kai jie individualiai lankosi mokykloje, jiems priklauso teisė į kompensaciją už kelionės ir pragyvenimo išlaidas pagal Valdytojų Tarybos patvirtintas reglamentines nuostatas.

d) Pagalba :

- Direktorių :

Direktoriai teikia Inspektorių Tarybai ir individualiems inspektoriams bet kokią informaciją, būtiną jų užduočių atlikimui. Inspektorių Tarybos atžvilgiu tai reiškia pranešimą apie mokymo priemonių poreikius kitiems metams. Individualiems inspektoriams tai reiškia informaciją apie tvarkaraščius, mokytojų praleidimus, rašytinius išpėjimus mokytojams arba tos pačios tautybės patarėjams mokslo reikalams. Be to, tai reiškia patalpos su IKT įranga užtikrinimą kiekvienoje mokykloje inspektorių poreikiams. Direktoriai privalo siūlyti paramą organizuojant kvalifikacijos kėlimo kursus (atitinka 14 straipsnį).

- VTAB :

Inspektoriai privalo gauti tinkamą administracinę paramą, pvz. paramą, susijusią su spausdinimu, Bakalaureato egzaminų užduočių pateikimu, statistinių duomenų tikrinimu, kvietimu į posėdžius arba kvalifikacijos kėlimo kursų organizavimu.

- Mokytojų :

Inspektoriai gali kreiptis pagalbos į mokytojus dėl :

- dalyvavimo darbo grupėse
- svarbių dokumentų vertimo
- kvalifikacijos kėlimo kursų organizacijos.

3.4 REGLAMENTAS DĖL KELIŅŲ IR PRAGYVENIMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO

Žiūrėkite Reglamentą dėl kelionės ir pragyvenimo išlaidų kompensavimo Valdytojų Tarybos, Inspektorių Tarybų, Administracijos ir Finansinio Komiteto nariams, o taip pat specialistams, pakviestiems darbui į Europos Mokyklas.

3.5 PEDAGOGINIŲ KOMITETŲ POSĖDŽIŲ ORGANIZAVIMAS

Pedagoginiai Komitetai posėdžiauja du kartus per metus :

kovo mėnesį jie posėdžiauja tokia tvarka :

- vidurinio ciklo Pedagoginis Komitetas
- bendras Pedagoginis Komitetas
- pradinio ciklo Pedagoginis Komitetas

lapkričio mėnesį jie posėdžiauja tokia tvarka :

- pradinio ciklo Pedagoginis Komitetas
- bendras Pedagoginis komitetas
- vidurinio ciklo Pedagoginis Komitetas

Lapkričio mėnesio posėdžio tikslas yra paruošti Valdytojų Tarybos posėdį, kuris turi vykti kitų metų sausio mėnesį¹.

¹ Bendro Pedagoginio Komiteto sprendimas, 1989.11.29.

3.6 INFORMACIJOS RIBŲ NUSTATYMAS INSPEKTORIAMS

Valdytojų Taryba¹ nusprendė, kad Valdytojų Tarybos atstovo biure turi būti įsteigta darbo vieta siekiant sudaryti sąlygas inspektoriams stebėti, pvz., mokinių tikslų pasirinkimą, mokinių ir mokytojų tvarkaraščius, bendro pobūdžio elektronines žinutes *ELEE* sistema ir t. t. Jeigu patirtis yra reikšminga ir įtikinama, prašymas steigti panašaus pobūdžio darbo vietas Europos Mokyklose turi būti pateiktas Administracijos ir Finansiniam Komitetui.

¹ VT, 1996 m. balandžio 23 ir 24 d., Londonas